EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 16.6.2025
COM(2025) 290 final

ANNEX 21

BIJLAGE

bij

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's

Staat van het digitale decennium 2025: Blijven bouwen aan de soevereiniteit en de digitale toekomst van de EU

{SWD(2025) 290 final} - {SWD(2025) 291 final} - {SWD(2025) 292 final} - {SWD(2025) 293 final} - {SWD(2025) 294 final} - {SWD(2025) 295 final}

European Commission

BEKNOPTE LANDVERSLAGEN

Nederland

Samenvatting

Nederland vervult al geruime tijd een voortrekkersrol op het gebied van digitale innovatie gesteund door een sterke onderzoeksbasis. Het land kampt echter met uitdagingen als gevolg van tekorten aan ICT-arbeidskrachten en afnemende overheidsinvesteringen in innovatie en digitaal onderwijs. Het land zet zich sterk in voor de bescherming van gebruikers online en richt zich op de bestrijding van desinformatie en de bescherming van kinderen.

Nederland toont een hoog ambitieniveau in zijn bijdrage aan het digitale decennium, met tien nationale streefcijfers, die voor 90 % in overeenstemming zijn met de EU-streefcijfers voor 2030. Het **land** volgt zijn trajecten goed: 83 % ervan ligt op schema (op basis van de trajecten voor 2024 die zijn vastgesteld voor zes van de acht geanalyseerde KPI's). **Nederland heeft 40 % van de tien in 2024 door de Commissie gedane aanbevelingen** opgevolgd, hetzij door grote beleidswijzigingen door te voeren (20 %) hetzij door enkele wijzigingen door te voeren (20 %) door middel van nieuwe maatregelen.

De Nederlandse halfgeleiderindustrie blijft een hoeksteen van het digitale landschap, waarbij kwantumtechnologieën aan belang winnen. De stopzetting van belangrijke financieringsbronnen als het Nationaal Groeifonds heeft echter tot financiële onzekerheid geleid. Ook het tekort aan ICT-talent blijft bestaan, wat nog wordt verergerd door recente bezuinigingen op de begroting voor het hoger onderwijs. In 2024 heeft Nederland zijn strategie van 2022 tegen desinformatie online uitgebreid en de wetgeving ter bescherming van kinderen online verbeterd. **In de aangekondigde Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS)** zal een meer gecentraliseerde aanpak worden gevolgd, met de nadruk op de verbetering van digitale overheidsdiensten op lokaal, regionaal en nationaal niveau, de invoering van artificiële intelligentie (AI), digitale vaardigheden van ambtenaren en digitale soevereiniteit en veiligheid.

KPI digitale decennium(1)	Nederland				EU		Streefcijfer digitale decennium tegen 2030	
	DESI 2024 (jaar 2023)	DESI 2025 (jaar 2024)	Jaarlijkse vooruitgang	National traject 2024 (3)	DESI 2025	Jaarlijkse vooruitgang	NL	EU
Dekking vaste netwerken met zeer hoge capaciteit (VHCN)	98,3 %	98,4 %	0,1 %	97,8 %	82,5 %	4,9 %	100,0 %	100 %
Glasvezeldekking (FTTP)	77,7 %	85,3 %	9,9 %	—	69,2 %	8,4 %	—	—
Totale 5G-dekking	100,0 %	100,0 %	0,0 %	100,0 %	94,3 %	5,9 %	100,0 %	100 %
Edge nodes (raming)	27	59	118,5 %	—	2 257	90,5 %	—	10 000
Kmo's met ten minste een basisniveau van digitale intensiteit (2)	—	80,8 %	0,5 %	—	72,9 %	2,8 %	95,0 %	90 %
Cloud	60,4 %	68,5 %	13,5 %	—	—	—	85,3 %	75 %
Artificiële intelligentie	14,1 %	23,1 %	63,5 %	23,0 %	13,5 %	67,2 %	85,1 %	75 %
Gegevensanalyse	50,8 %	—	—	—	—	—	75,0 %	75 %
AI, cloud of gegevensanalyse	74,6 %	—	—	—	—	—	—	75 %
Eenhoorns	30	32	6,7 %	—	286	4,4 %	—	500
Ten minste digitale basisvaardigheden	82,7 %	—	—	—	—	—	100,0 %	80 %
ICT-specialisten	6,9 %	7,0 %	1,4 %	7,7 %	5,0 %	4,2 %	9,2 %	± 10 %
eID-stelsel aangemeld		Ja						
Digitale overheidsdiensten voor burgers	85,9	88,5	3,1 %	85,9	82,3	3,6 %	100,0	100

Digitale overheidsdiensten voor ondernemingen	86,7	88,8	2,4 %	86,7	86,2	0,9 %	100,0	100
Toegang tot elektronische patiëntendossiers	72,5	65,2	-10,1 %	—	82,7	4,5 %	—	100

(1) Zie de methodologische toelichting voor de beschrijving van de indicatoren en andere maatstaven.
(2) In DESI 2025 wordt verslag uitgebracht over versie 4 van de digitale intensiteitsindex (DII), die vergelijkbaar is met de DII-waarde van DESI 2023 (met betrekking tot het jaar 2022) voor de berekening van de jaarlijkse vooruitgang. Deze is niet vergelijkbaar met het nationale traject dat gebaseerd is op versie 3 van de index.
(3) Nationale trajectwaarde indien deze in het nationaal stappenplan wordt vermeld en indien de indicator is gemeten in DESI 2025 (jaar 2024).

Volgens de speciale Eurobarometer "Digitaal Decennium 2025" is 84 % van het Nederlandse publiek van mening dat de digitalisering van openbare en particuliere diensten hun dagelijks leven gemakkelijker maakt. Bovendien 90 % van de ondervraagden het belangrijk dat overheidsinstanties het probleem van nepnieuws en desinformatie online tegengaan en beperken. Wat het concurrentievermogen betreft, vindt 83 % van de ondervraagden het belangrijk ervoor te zorgen dat Europese bedrijven groter kunnen worden en kunnen uitgroeien tot "Europese kampioenen" die op de wereldmarkt hun mannetje staan.

Een concurrerende, soevereine en veerkrachtige EU gebaseerd op technologisch leiderschap

De connectiviteitsinfrastructuur van Nederland is in goede staat, met een ruime breedbanddekking en uitstekende 5G-diensten. De Nationale Technologiestrategie (NTS) dient als leidraad voor de inspanningen van het land op het gebied van digitale innovatie en bevat belangrijke prioriteiten op het gebied van onder meer halfgeleiders, AI, kwantumtechnologie en cyberbeveiliging. In zijn aanpak van halfgeleiders en kwantumtechnologieën streeft het land ernaar een evenwicht te vinden tussen het bevorderen van technologisch leiderschap en het beschermen van zijn kritieke toeleveringsketens. Wat de digitalisering van bedrijven betreft, hebben de meeste Nederlandse bedrijven een basisniveau van digitalisering bereikt, maar hebben kleinere ondernemingen vaak moeite om de invoering van belangrijke digitale technologieën, met name AI, bij te houden. Dit probleem kan nog worden verergerd door het versnipperde karakter van de AI-innovatie in het land, die grotendeels wordt aangestuurd door regionale partnerschappen. Als gevolg hiervan kunnen financieringsmogelijkheden en de algemene nationale strategie voor deze kleinere bedrijven onsamenhangend en ongelijk toegankelijk lijken. Tot slot blijft de Nederlandse cyberbeveiligingsstrategie in Nederland het belangrijkste initiatief om digitale dreigingen aan te pakken en digitale initiatieven te bevorderen. Bemoedigend is dat in 2024 vooruitgang is geboekt bij het centraliseren van de inspanningen van de overheid en het versterken van de publiek-private samenwerking op dit gebied.

Mensen en de samenleving in de EU beschermen en sterker doen staan

Nederland kan bogen op een sterk profiel voor digitale vaardigheden met zeer goede scores in alle regio's en genders, hoewel er nog steeds verschillen bestaan tussen leeftijdsgroepen en onderwijsniveaus. Recente bezuinigingen op de begroting voor het hoger onderwijs, in combinatie met bestaande tekorten aan ICT-arbeidskrachten, kunnen in de toekomst een uitdaging vormen voor de digitale arbeidsmarkt. Het stappenplan is daarom aangepast om ICT-onderwijs en regionale plannen voor de uitbreiding van het personeelsbestand in de ICT-sector te ondersteunen. Ook het gebrekkige genderevenwicht bij werkzame ICT-specialisten en de daling van het aantal vrouwen dat werkzaam is op dit gebied zijn van belang. Het land beschikt over goede digitale overheidsdiensten en werkt aan digitale toegankelijkheid om ervoor te zorgen dat iedereen aan de digitale transitie kan deelnemen. Nederland blijft zich ook inzetten voor de bestrijding van desinformatie en de bescherming van de rechten van kinderen online.

Met behulp van digitale transformatie slimme vergroening bewerkstelligen

Nederland intensiveert zijn inspanningen op het gebied van duurzame digitalisering met de lancering van het Actieplan Duurzame Digitalisering. Dit plan, dat deel uitmaakt van het cluster "Vergroening en digitalisering" van de Accelerator voor beste praktijken van het digitale decennium, bevat maatregelen om gebruik te maken van digitale instrumenten om het energieverbruik te verminderen, de milieueffecten van de digitale sector te monitoren en te beperken alsook de publiek-private samenwerking op het gebied van informatie-uitwisseling te versterken.

Nationaal strategisch stappenplan voor het digitale decennium

Nederland heeft op 31 januari 2025 een volledig herzien nationaal stappenplan voor het digitale decennium ingediend. Het bevat 15 nieuwe maatregelen en vier herziene streefdoelen. In het herziene stappenplan heeft Nederland gevolg gegeven aan een groot aantal aanbevelingen uit het stappenplan die in 2024 zijn gedaan. Het land heeft de ambitie van zijn nationale streefcijfers voor netwerken met zeer hoge capaciteit, de digitalisering van kmo's en het gebruik van gegevensanalyse verhoogd en afgestemd op de EU-streefcijfers voor 2030. Het Nederlandse nationale streefcijfer voor ICT-specialisten blijft iets achter bij dat van de EU (9,2 % van de totale beroepsbevolking werkt als ICT-specialist in plaats van 10 %). Er is geen streefcijfer voor de toegang tot elektronische patiëntendossiers, aangezien het gedecentraliseerde gezondheidszorgstelsel de vaststelling daarvan zou bemoeilijken. In het herziene stappenplan wordt onverminderd prioriteit gegeven aan digitale overheidsdiensten en wordt meer nadruk gelegd op ICT-specialisten. Het bevat **59 maatregelen en heeft een begroting van 5,25 miljard EUR, waarvan 5,22 miljard EUR afkomstig is uit overheidsbegrotingen (wat overeenkomt met 0,46 % van het bbp).** Het plan bestrijkt nog steeds een breed scala aan doelstellingen van het digitale decennium, met sterkere toezeggingen voor de digitale en groene transitie, de bevordering van een digitale ruimte waarin de mens centraal staat en de bescherming van de samenleving online. Het stappenplan bevat ook nadere bijzonderheden over de raadpleging van belanghebbenden met betrekking tot de oorspronkelijke stappenplan.

Financiering voor en projecten op het gebied van digitalisering

Nederland wijst 26 % van zijn totale herstel- en veerkrachtplan toe aan digitalisering (1,2 miljard EUR)[1]. Daarnaast wordt in het kader van het cohesiebeleid 170 miljoen EUR (11 % van de totale financiering van het cohesiebeleid voor Nederland) uitgetrokken voor de bevordering van de digitale transformatie van het land[2].

Nederland is lid van het Europees consortium voor digitale infrastructuur (EDIC) voor de alliantie voor taaltechnologie en van het EDIC voor netwerkgebonden lokale digitale tweelingen naar het CitiVERSE. Het land neemt rechtstreeks deel aan het belangrijke project van gemeenschappelijk Europees belang (IPCEI) voor micro-elektronica en communicatietechnologieën en aan het IPCEI voor cloudinfrastructuur en -diensten van de nieuwe generatie. Het is ook een deelnemend lid van de Gemeenschappelijke Onderneming (GO) Europese high-performance computing en van de GO Chips.

[1] Het aandeel van de financiële toewijzingen die bijdragen aan digitale doelstellingen is berekend aan de hand van bijlage VII bij de verordening betreffende de faciliteit voor herstel en veerkracht. Gegevens voor het laatst geactualiseerd: 16 mei 2025.

[2] Dit bedrag omvat alle investeringen die specifiek gericht zijn op of substantieel bijdragen aan de digitale transformatie in de programmeringsperiode 2021-2027 van het cohesiebeleid. De middelen zijn afkomstig uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Cohesiefonds, het Europees Sociaal Fonds Plus en het Fonds voor een rechtvaardige transitie.

Nederland

Nederland heeft een bijdrage geleverd aan de Accelerator[3] voor beste praktijken van het digitale decennium door twee beste praktijken te delen in het cluster “Invoering door bedrijven” (met de Nationale Technologiestrategie) en het cluster “Vergroening en digitalisering” (met het Actieplan Duurzame Digitalisering).

Digitale rechten en beginselen

Volgens een ondersteunende studie is Nederland verhoudingsgewijs actief geweest bij de uitvoering van de **Europese Verklaring over digitale rechten en beginselen**, met in totaal zestig initiatieven en drie nieuwe initiatieven die in 2024 zijn gestart. Nederland is het actiefst waar het erom gaat ervoor te zorgen dat mensen centraal blijven staan in de digitale transformatie, terwijl er minder activiteiten zijn vastgesteld met betrekking tot het waarborgen van een eerlijke digitale omgeving. Maatregelen in verband met digitale solidariteit en inclusie lijken de grootste impact in het veld te hebben, in tegenstelling tot maatregelen die zijn gericht op digitale veiligheid, beveiliging en inspraak.

Aanbevelingen

- **Kwantumcomputing/halfgeleiders:** alternatieve financieringsbronnen (zowel publieke als particuliere) vinden om het concurrentievoordeel van Nederland op het gebied van halfgeleiders en kwantumtechnologieën te benutten en tegelijkertijd een goed ondernemingsklimaat voor digitale innovatie op lange termijn in stand te houden.
- **ICT-specialisten:** een diversere pool van ICT-talent aantrekken door te profiteren van onbenut potentieel aan arbeidskrachten (d.w.z. mensen met een migratieachtergrond en mensen die in deeltijd werken); recente plannen opvolgen om tekorten op de arbeidsmarkt te verminderen, met bijzondere aandacht voor het aantrekken van meer ICT-talent, het verbeteren van de aansluiting op de arbeidsmarkt en het verstrekken van passende financiering voor het hoger onderwijs; een antwoord formuleren op zorgen over recente bezuinigingen op de begroting voor het hoger onderwijs.
- **Artificiële intelligentie:** strategisch een combinatie van publieke en private middelen toewijzen om kleine en middelgrote ondernemingen te ondersteunen bij de invoering van belangrijke digitale technologieën, met name AI; de samenwerking tussen versnipperde regionale initiatieven verbeteren en een heldere visie en een duidelijk strategisch plan voor AI opstellen om het potentieel ervan ten volle te benutten.
- **Digitale basisvaardigheden:** de lopende inspanningen op lokaal en regionaal niveau aanvullen om digitale inclusie en een goed niveau van digitale vaardigheden te waarborgen door nationale leerplannen op te stellen en financiering op te tuigen. Dit kan inhouden dat technologische geletterdheid of soortgelijke cursussen in het nationale leerplan worden opgenomen.
- **Groene transitie:** de inspanningen voortzetten om bij te dragen aan de groene transitie, onder meer door het actieplan voor duurzame ontwikkeling om te zetten in een uitvoerbaar programma en meer synergieën tot stand te brengen tussen maatregelen en beleid binnen de overheid en daarbuiten.

[3] De Accelerator voor beste praktijken (BPA) is een platform dat de lidstaten in staat stelt succesvolle maatregelen en uitdagingen te delen met betrekking tot hun inspanningen om hun streefcijfers en doelstellingen voor het digitale decennium te halen. Beste praktijken worden via het BPA-register aan de lidstaten ter beschikking gesteld en worden gepresenteerd in regelmatige workshops, waarin momenteel aandacht wordt besteed aan drie thematische clusters: “Digitale vaardigheden”, “Groene IT” en “Invoering van digitale technologieën”.